

Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije

Na današnji dan se Jugoslovani z iskrenimi mislimi in spoštovanjem združujejo ob svoji kraljici, ki se je posebno po tragični smrti poljske vzvišene soproga vsa predala vzgoji svojih kraljevskih sinov in išče utelje svojih veliki boli v samaritanskem delu, materinski skrbi za reveže in trpine, s čemer nam postaja veliki vzor srčne dobrote in žrtvovanja v korist domovine. Vsi Jugoslovani smo ji zato vdani z ljubeznijo.

Francija izganja Poljake

Varšava, 9. januarja. Rp. Po poročilih poljskega tiska je med Poljaki zbudilo veliko ogorčenje dejstvo, da je Francija spet izgnala številne poljske delavce, katerim je francoska vlada odrekla delovno delovanje. Med njimi so taki, ki so delali 6-9 let v Franciji in pustili tam svoje najboljše moči. Listi pristavljajo, da so ti delavci zlasti obupani zaradi tega, ker francoska vlada delavcem drugih narodnosti obnovi dovoljenja za delo, če so 5 let že delali v Franciji.

Austrijska amnestija

Dunaj, 9. januarja. Po informacijah, ki prihajajo iz zaupnih krogov tajnega vodstva avstrijske socialne demokratske stranke, so baje nekatere osebnosti iz tega vodstva dobile uradno vest, da bodo pri božični amnestiji, ki bo razglašena v kratkem, prišli v postev tudi tisti člani bivše social-demokratske stranke. Seznam vseh osebnosti, ki jih bo amnestija doletela, se ni razglašal, pač pa se ve, da med njimi ne bo bivšega dunajskega župana Karla Seitzja in pa komunistične poslanke Rose Jochman, ki sta se po februar-skem uporu pregrešila z ilegalno in protidržavno propagando.

Švedi niso interveni- rali v Haagu

Stockholm, 9. januarja. Z ozirom na vesti, ki so se zadnje dni razširile v svetovnem tisku, da bo švedska vlada intervenirala zaradi italijanskega napada pri švedski ambulantni Rdečega križa v Abesiniji pri mednarodnem sodišču v Haagu, izjavljajo odločilni krogi, da dozdaj še ni nihče naredil nobenega uradnega koraka. Ti krogi tudi pravijo, da mora švedska vlada natančno preuči vsi vse podrobnosti pri tem obžalovanju vrednem dogodku ter da si pridržuje odločitve.

Politika kolektivne varnosti

92 francoskih bojnih ladij je že odšlo na Sredozemlje

Del angleškega brodograjskega je umaknil

London, 9. jan. TG. Tukajšnje javno mnenje smatra delni odhod angleškega brodograjskega Sredozemskega morja in njegova nadomestitev z 92 francoskimi bojnimi enotami, ki pridejo iz Atlantskega morja v Sredozemlje kot prvi sad nove politike kolektivne varnosti v Evropi. Da bo Francija poslala svoje bojne ladije v Sredozemsko morje, so govorili že nekaj dni, toda da bo Anglija del svojega brodograjskega poklicala domov, je prišlo čisto nenadno in je ta vest, ki jo je prvi objavil »Monitor«, vzbudila po vsem mestu veličansko senzacijo. Uradni krogi previdno molče in častnikarjem ne dajejo nobenih obvestil glede vzrokov, ki so angleške admiraltete privedli do teh ukrepov. Pač pa je bilo danes od vladne strani strogo zanikano, da so neresnična poročila, objavljena v nemškem tisku, čes, da je francosko-angleška pomorska pogodba naperjena tudi proti Nemčiji. O tem, da ne more biti govora, ker se Nemčije pogajanja niti dotaknila niso.

Angleži so previdni

Dobro informirani ljudje pa trdijo, da so gibanja francoskega in angleškega brodograjskega potrebna, predvsem na angleški pritisk, da morata biti Francija in Anglija pripravljena za primer, če bi se Mussolini spozabil in napravil kako »noro« kretanje. Proti takšnemu izpadu morajo biti veseli skupno pripravljene. Z ozirom na tesno prijateljstvo, ki obstoja med Francijo in Italijo, tako mislijo Angleži, bo Mussolini z manjšo jezo gledal na francoske bojne ladije v Sredozemskem morju kot pa na angleške.

London, 9. januarja. Admiralteta poroča: Del domačega brodograjskega z ladjami »Nelson«, »Rodney«, »Furious« in »Cairo« ter brodograjske 21 rušilev bo odplul sredi januarja na spomladanske vaje, ki se ponavljajo vsako leto. Hkratu se bodo vrstile v domovino nekatere enote domačega brodograjskega, ki se zdaj nahajajo v Gibraltarju, med njimi ladije »Hood«, »Ramillies«, »Orion« in »Neptune«. Podrobnosti izidejo v kratkem.

Zakaj sporazum

Značilno je, da je prišlo do pomorskega sporazuma približno v istem času, ko se bo dne 20. januarja sestala Zveza narodov, da razpravlja o zapori petroleja in o izvajanju te zapore, ki je bila v načelu sprejeta že novembra meseca. To vprašanje bo brez dvoma izročeno v pretres posebnemu odboru strokovnjakov in po vsem, kar tukaj v Londonu govorijo, sedaj, ko ima angleška vlada pogodbo s Francijo že v zepu, angleški zunanji minister ne bo preveč silil, da bi ta odbor izvedencev hitro končal svoje delo. Angleško zunanje ministrstvo bo celo zadovoljno, če se pretres o zapori petroleja nekoliko zavleče. »Monitor« trdi, da so tudi druge evropske države poslane podobna mnenja in nasvete v London.

Italija ne bo dolgo vzdržala

Na drugi strani pa so Angleži itak prepričani, da po vsem, kar se je doslej zgodilo na abesinskih frontah, Italija itak ne bo več mogla dolgo časa nadaljevati brezupnega boja in da bi bila zapora petroleja samo nepotrebno draženje. Vojaški položaj Italije v Abesiniji je vsak dan slabši, gospodarski in politični položaj v notranjosti Italije pa je prav tako temen, če ne huši.

Vatikan in komunizem

»Monitor« pravi, da ima iz verodostojnega vira informacijo, da se Vatikan predvsem boji, da bi komunizem ne prevladal v Italiji, če bi Mussolini propadel, kar bi bilo neizbežno, ako Italija docela izgubi vojno v Abesiniji. Vatikan se močno trudi, da bi našel pravičen temelj za miren sporazum, in zdi se, da se zastopniki Vatikana v tem pravcu trudijo ne samo pri evropskih velesilah, temveč tudi v Abesiniji. Toda za zdaj upanja na uspeh niso velika, ker Mussolini je še danes prav tako trmast, kakor je bil v začetku abesinske pu-

stolovsine. Nasprotno, zdi se, da pripravlja Mussolini še eno mobilizacijo, s katere hoče poklicati pod orožje ne samo nekaj letnikov, ampak ves narod, da s tem dokaze, da je Italija odločena iti do skrajnosti. Ker so pa v vatikanskih krogih mnenja, da tudi to italijanskega položaja na afriški fronti ne bo moglo več zboljšati in je nevarnost za komunistični prevrat le še večja, bodo svoje napore, da dosežejo miren sporazum, še podvojili.

Revolucija v Abesiniji

Havas, 9. jan. Zadnje čase je opaziti precejšnje nerazpoloženje med nekaterimi abesinskimi plemeni, ki se obračajo proti oblastnosti sedanjega cesarja. To so predvsem ona plemena, ki jih v političnem oziru tlačijo Amharci in ki niso nikdar čutili posebne navezanosti ne do države, še manj pa do cesarja. Vode teh plemen obtožujejo negusa, da se je polastil prestola tako, da je izkoristil posebno situacijo, ki jo je povzročila svetovna vojna. Sedanja vojna pa daje tem nezadovoljnim plemenitcem povod, da ne le kritizirajo ravnanje cesarja Haile Selasie, marveč, da se pripravljajo celo na upor.

Ras Kasa zapustil fronto

Tudi ras Kasa, eden izmed vodilnih poveljnikov na severni fronti ter morda poleg negusa najbogatejši človek v Abesiniji je izkoristil ta domača nezadovoljstva ter zapustil fronto. Zdi se, da se hoče tudi on pridružiti upornikom zaradi tega, ker mu je neguš še pred nedavnim obljubil, da mu bo izročil guvernerstvo nad provinco Godžam. To uslugo mu je neguš obljubil zato, da mu je ras Kasa izročil Lidza Jasua.

Prvi sadovi abesinske vojne

Lizbona, 8. januarja. Portugalski listi vedo poročati iz Tangere, da so se v poslednjih tednih mogla opaziti sumljiva gibanja domačinskih plemen ter je že prišlo med njimi in francosko (tujsko) legijo južno od Marakeša do prvih spopadov.

Italijanska smola

Džibuti, 8. januarja. Na meji med britansko Somalijo in Abesinijo se je dogdil incident, ki pa o njem trdijo, da ne bo imel težjih posledic. Prav na meji sta dva italijanska avijona bombardirala

Albanski petrolej

Iz Rima poročajo, da se je Mussolini odločil, da bo sedaj še bolj izkoriščal petrolejske vrelce v Albaniji in da bo od tam izvozil čim več petroleja, da bi bil pripravljen, kadar ga bo stisnila zapora petroleja. V zadnjih dveh mesecih je bilo izkopanih 100 novih petrolejskih vrelcev in petrolejski vod do Valone prevlači noč in dan ogromne količine petroleja na italijanske tankerje, ki čakajo v valonski luki.

Lidz Jasu

Neguš se je bal, da ne bi prejšnji vladar Lidz Jasu, katerega je on l. 1916. vrnil s prestola ter ga držal pri sebi kot ujetnika, izkoristil nerazpoloženja nekaterih rodov ter se postavil na čelo upornikom. Ras Kasa je Lidza Jasua res izročil, bivšega cesarja je doletela kruta usoda. Toda neguš ni svoje obljube držal in verjetno je, da bo izgubil enega svojih dosedanjih najboljših vojskovodij.

Zapletena zadeva

Središče upora je Debra Markoš, glavno mesto province Godžam. Drugo središče pa je Bouret v provinci Damok. Zadeva je zelo zapletena zaradi tega, ker so uporniki dobro oboroženi, saj bi morali v najkrajšem času oditi na bojišče. Neguš, ki je tudi nameraval oditi na severno fronto, je zaradi dogodkov v zadnjih dneh trenutno ostal v Dessijih in pričakuje konca upora. Iz Addis Abebe so kar najhitreje poslali oddelek najzvestejših čet v Godžam. Z njo je odšel tudi drugi glavni policijski komisar. Verjetno je, da bodo upor udušili, vprašanje pa je, s kakšnimi žrtvami.

Kominternu v Južni Ameriki

Kdo je bil skrivnostni sovjetski poslanik Minikin?

Berlin, 9. januarja. »Deutsche Allgemeine Zeitung« priobčuje obširen članek o dosedanjem delovanju Kominterne v Južni Ameriki. Prvi počrti tega delovanja segajo v leto 1922. Tega leta je Južna Amerika pripadla sedmemu oddelku, Srednja Amerika pa osmemu oddelku svetovne komunistične propagande. Sedež sovjetskega rovarjenja je bil sprva v Buenos Airesu. Vodstvo agitacije je tedaj imela sovjetska trgovinska delegacija. Po daljšem opazovanju te delegacije s strani policijskih organov je argentinska vlada sovjetsko misijo izgnala. Iz Buenos Airesa se je preselila v Montevideo, odkoder je nadaljevala svoje delo po vsej Južni Ameriki. Prostore je imela v sovjetskem poslanstvu. Vse kaže, pravi list dalje, da so južnoameriške

države sedaj odločene, prepovedati in preprečiti vsako nadaljnje delovanje komunizma v Južni Ameriki.

Pariz, 9. januarja. AA. »Matin« doznava, da so prišli na dan nekatere nove podrobnosti o osebnosti bivšega sovjetskega poslanika Minikina, ki so ga pregnali iz Urugvaja. List pravi med drugim, da je bil poslanik prej v Buenos Airesu, kjer je kot delegat za nakup usnja, dejansko je bil pa odgovorilec za komunistično propagando. Zato so ga tudi svojskega izgnali iz Argentine.

Veliki pariški list tudi piše, da je dognano, da je Minikin vodil med drugim tudi prevratniško komunistično akcijo na francoskih Antilih.

Skrivnostni potop sovjetskega parnika Mine v Baltiku -- 31 mrtvih

Helsingfors, 9. januarja. TG. Se vedno vlada popolna tajnost o vzrokih, zakaj se je potopil sovjetski parnik Donec (1.694 ton), ki je izginil v morju v Finskem zalivu. Na ladij je bilo 31 oseb, med njimi dve ženski, ki sta svede s parnikom vred našli smrt v valovih. Sovjetske oblasti so včeraj našle dvojne trupel, ki jih je morje vrglo na obalo, toda še vedno ne morejo razložiti vzroka za to nesrečo in dati kakih pojasnil o usodi posadke. Danes popoldne so ladije v Finskem zalivu našle plavajoče dele razbite ladije, ki so nedvomno v zvezi s katastrofo. Donec je zapustil Leningrad 29. decembra z veliko količino žita, namenjenega za neko tujo, a neimenovano pristanišče. Takoj naslednji dan so glisali strašno bobnenje na visokem morju ne daleč od vhoda v Leningrajski zaliv, na katerem je ležala gosta megla. Eksplozija je bila tako huda, da so se zamažale več kilometrov daleč stoječe hiše na finski obali. Strokovnjaki zatrjujejo, da je Donec zadel na veliko rusko podmorsko mino, ker je znano, da so sovjetske pomorske oblasti nedavno naložile ogromno število min v Leningrajskem zalivu. Tudi najnovjši ruski pomorski zemljevidi označujejo okrog Kronštada

široka pomorska polja, po katerih je vsaka plovba najstrožje prepovedana. Tudi v severnem Baltiku so že našli na velike mine neznanega izvora, ki pa so najbrž priplavale iz sovjetskih voda.

Naša narodna skupščina

Kakor se izve, bo začela naša Narodna skupščina z delom okoli 20. t. m.

Macedonci izpušteni

Sofija, 9. jan. TG. Danes je izšel vladni ukaz, s katerim so spušteni na svobodo vsi tako imenovani Macedonci, ki so jih zaprli ali internirali prejšnji režimi. V zaporu jih je ostalo samo pet, ki so obtoženi težkih zločinov.

London, 8. januarja. TG. Pomorska konferenca je nocoj zabredla v težko zagato, ko je japonski delegat zavrnil predlog, naj bi se velesile med seboj obveščale o novih zgradbah bojnih ladij. Po Londonu govorijo, da se bo bržčas pomorska konferenca v petek razšla.

Pariz: Prenos trupla nemškega poslanika iz bolnišnice na poslanstvo

Kaj je z našim zoološkim vrtom?

V prostorih pri »Novem svetu« so imeli sinoči ob pol 9 svoj II. redni občni zbor člani zoološkega društva NOE. Otvoril je občni zbor predsednik gosp. Julij Cesar, ki je po uvodnem pozdravu dal besedo tajniku gosp. Mejašu, da je ta prečital zapisnik o I. rednem občnem zboru. Zapisnik je bil brez debate odobren.

Društvo in oblastveniki

Predsednik Julij Cesar je nato podal obširnejši pregled dosedanjega društvenega delovanja ter med drugim dejal:

V prijetno dolžnost mi je omeniti v prvi vrsti našega gosp. bana dr. Marka Natlačena, ki je ob priliki, ko sem mu podrobneje razlagal društvene težnje in cilje, z velikim zanimanjem in razumevanjem vzel moje izjave na znanje, ter obljubil, da se bo za društvo zavzel. Istotako ne smemo pozabiti besed, ki jih je izrekel naš župan g. dr. Juro Adlešič pri svojem nastopnem govoru, ko je med drugim omenil sledeče: »Zavedam se nadalje, da je naše mesto središče slovenske kulture in sedež naše univerze. Zato bo posvečena posebna pažnja tudi vsem našim kulturnim ustanovam in razvoju umetniških sil.« V ozki zvezi z našo univerzo je med drugimi kulturnimi ustanovami brezdvomno tudi zoološki vrt, ki ga Ljubljana kot univerzitetno mesto in kulturno središče Slovencev na žalost še vedno pogošča. Vsa teorija, ki jo zajemajo naši bodoči mladi prirodoslovci iz knjig in predavanj, ne more odtehtati praktičnega pogleda v naravo — in ravno za to bi bil nujno potreben zoološki vrt.

Kaj hočemo

Zelimo in prosimo mestno občino, naj nam dodeli primeren prostor, kjer bi se uredil bodoči zoološki vrt, ki naj bi bil nekaka kulturno-vzgojna ustanova za učence se mladino in za odrasle. Če dobimo oni primeren prostor, ki ga je predlagalo naše društvo, bodo imele živali v naravi odgovarjajoče domove in s tem kar največjo svobodo, tako da ne bodo skoraj nič čutile ujetništva.

Kje naj bo zoološki vrt

Važno je zelo, kje naj ta prostor leži. Od tega navadno zavisi število stalnih obiskovalcev, kar pa zopet vpliva na prejemke. Kot edini v vsakem pogledu odgovarjajoči prostor bi bil oni za Mestno vrtnarijo ob Cesti na Rožnik in med zgornjo gozdno potjo na Podrožnik ter stezo, ki deli Mestno vrtnarijo v dva dela. Vsi drugi prostori v okolici Ljubljane so neprimerni zaradi svojih leg kakor tudi večje oddaljenosti od središča mesta, kar bi govtovo vplivalo na število obiskov.

Društvo in dnevno časopisje

»Dnevno« časopisje nam je šlo po večini vedno na roko ob času razstav in posebno dnevnik »Slovenec« je stalno podpiral naše kulturno stremelje in je objavil vse članke brezplačno, zavedajoč se dejstva, da tako mlado kulturnovzgojno društvo nima dovolj sredstev in ga je treba tudi stalno podpirati. Temu zgledu sta sledila tudi dnevnika »Jutro« in »Glas naroda« in upamo, da nas bo tudi v bodoče vse naše časopisje stalno podpiralo.

Živali imamo — zoološkega vrta še ni

Nato je g. Cesar govoril o dosedanjih treh razstavah, ki so vzbudile pri ljubljanskem prebivalstvu veliko zanimanje. V zvezi s tem je društvo skušalo doseči pri mestni občini sklep, da se mu dodeli primeren prostor za ustanovitev stalnega zoološkega vrta, in sicer pod nadzorstvom in s pomočjo občine same. Društvo je vložilo tozadevno spomenico in prosilo, naj se mu za preizkušnjo paviljon ob tivolskem ribniku. Vendar je vse to ostalo na mrtvi točki, ker občinska uprava, kolikor je znano, o tej spomenici ni razpravljala.

Večje razumevanje je sedaj pokazala uprava veselejša, ki namerava prirediti jeseni razstavo »Nas les« in hoče upravitelj razstavi pokazati tudi vse živali, ki žive po naših gozdovih ter je v to svrhu povabila upravitelja sodelovanju društva NOE. Društvo naj bi zbralo vse živali, ki bi jih potem razstavili v nalašč za to urejenem živalskem vrtu ob veselejšem prostoru. Društvo pripadejo v last vse na jesenski razstavi razstavljene živali, če bo imelo do tedaj primeren prostor, ki bi odgovarjal skromnim potrebam zoološkega vrta. »Manjka nam torej samo še prostor in društvo bi moglo, čim dobi tudi prostore, takoj odpreti zoološki vrt, kajti, kakor vidite, živali imamo že zagotovljene.«

Društvo in javnost

Nato je podal tajniško poročilo tajnik g. Mejaš, ki je poročal, da si je sicer društvo s svojimi uspehi razstavami že v precejšnji meri utrla pot v javnost, vendar javnost še vedno ne kaže za delovanje društva onega zanimanja, ki bi ga pričakovali. To pa predvsem zaradi tega, ker ima javnost razne neutemeljene pomisleke. Glavno tajniško delo je bila korespondenca v zvezi z razstavami ter je bilo odposlanih 300, sprejetih pa 80 listov.

Dohodki — izdatki

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal blagajnik g. Škof, je razvidno, da je bilo v preteklem poslovnem letu skupnega prometa 49.251 Din. Dohodki so znašali 24.779,55 Din, izdatki pa 24.472,27 Din in znaša torej saldo 307,28 Din, dolga.

Divjaško razbojništvo

Udbina v Liki je majhno podeželsko mesto, ki nima mnogo posebnosti, le v zgodovino se je zapisalo njeno ime zaradi poraza, ki so ga Turki l. 1493 prizadejali Hrvatim v neposredni bližini mesta. Kakor pozna naša slovenska zgodovina Uskoke, ki so pribežali k nam od jugovzhoda pred Turki, prav tako je bila teh novih doselencev se v večjem številu deležna Lika. Z novimi doselenci se je med prebivalstvo vgnezdila nesloga in napetost, ki je razdvajala Hrvate od Vlahov, tembolj, čim bolj je poenajstvala turška nevarnost. Povojna doba je to razmerje napravila neznosno. Spore so poravnali s streli. Politična nasprotstva so terjala krvava obračunavanja.

V takem ozračju so zrastle tudi ljudje, ki so na dan svetlih Treh kraljev počenjali v Udbini prava divjaška grozodejstva. Na isti dan, ko so katoliški praznovali svoj praznik, so se tudi pravoslavni Vlahi za svoj badnjak zgnili iz bližnjih krajev v mesto.

Neka skupina Vlahov je prišla v mesto z načrti in bojno opremo. V gostilni »Corak«, ki se nahaja na najvišjem, glavnem prostoru mesta, so začeli

S sinočnjega občnega zbora društva »NOE«.

govoriti z našo 3859,75 Din, terjatve pa 3651 Din. — Celokupna društvena imovina z nizko ocenjenim inventarjem znaša 4867,28 Din. Obe v preteklem letu prirejani razstavi sta prinesli 18.758 Din dohodkov in 12.836 Din izdatkov in sta bili torej aktivni za 5922 Din.

Članstva je bilo pričetkom leta 63, med letom je pristopilo 114 novih članov, izstopilo 14, eden je bil izključen. Danes ima društvo 161 članov.

Lev, pes, srna, jazbec...

Nato je podal svoje poročilo gospodar gosp. Pogačar. Društvo ima raznega inventarja v vrednosti 3710 Din. V ta inventar so vštete tudi živali, s katerimi društvo razpolaga, in sicer: 1 lev, 1 pes, 1 srna, 1 jazbec in 2 zvitorepki. Na zadnji razstavi je bilo razstavljenih 622 živali in je bilo zastopanih 204 živalskih vrst. Zaradi pomanjkanja prostora je moralo društvo nadaljnje živali, ki so istotako bile namenjene za razstavo, odkloniti.

Knjižničar brez knjižnice

Kratko, a zanimivo je bilo poročilo knjižničarja dr. Jože Herforta, ki je povedal, da je — knjižničar brez knjižnice, ker se tistih pet knjig in pet tabel, ki jih društvo ima, ne more imenovati.

Smrtna nesreča v kamnolomu

Včeraj popoldne so ljubljanski reševalci pripeljali iz Polhovgradca v bolnišnico vsega polomljenega delavca ljubljanskega cestnega odbora Josipa Zdešarja. Zdešar se je včeraj podal v Polhov gradec, kjer si je v Dvoru ogledoval neki kamnolom. Zemlja na kamnolomu je bila zaradi zadnjega deževnega vremena zelo razmočena in razrahljana ter je v takem stanju zelo nevarna, ker se rade odrgajo plasti in zdrijo po strmini. Zdešar je lezel po kamnolomu navzgor in ko se je povzpел kakih 20 m visoko, se je naenkrat okrog njega utr-

gal plaz ter zdrčal z njim vred po strmini na vznožje kamnoloma. Ko se je plaz pod kamnolomom ustavil, je bil Zdešar popolnoma zasut s kamnom in peskom. Nesrečo so kmalu opazili in takoj so Zdešarja izvlekli izpod grmade kamena in peska. Poklicani reševalci so ga v rekordnem času prepeljali v bolnišnico, kjer je bila nad ponesrečenecem takoj izvršena operacija. Kljub tako hitri zdravniški pomoči pa je ponesrečeni Zdešar danes ponesrečen, ki so bile zelo težkega značaja, podlegel.

Odbor

Pri sledečih volitvah je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: predsednik: Cesar, podpredsednik I.: dr. Schrei, podpredsednik II.: Herfort Viktor mlajši, odborniki: prof. Zeleznov, Ponebsšek, Rozman, Černe, Pogačar, Pečan, Mikič, Škof in Simončič; namestniki: Mejaš, Jurkovič, Gosak. Preglednika računov: Pečan in Drenik, namestnik: Rozman.

Pri slučajnostih so nekateri odborniki opozarjali na najnujnejše posle društva, nakar je predsednik g. Cesar zaključil ta dobro uspeši občni zbor.

Huda usoda mladega proletarca

Jesenice, dne 8. jan.

Kakor blisk se je danes dopoldne raznesla po Jesenicah strahovita vest, da je nekakega mladega fanta v tovarni ubilo. Kakor je ob takih prilikah že običajno, v prvem hipu ni nihče vedel, kaj se je prav za prav pripetilo in krožile so najbolj fantastične govorice. Toda kmalu se je zvedelo, da ljubčnega fanta, Iskravega Imre, ni več med živimi. Tam poleti bi bil dosegel 17. leto starosti in domači so imeli dovolj potov in truda, da se jim je posrečilo dobiti mu delo, kjer so ga zaposlili v mehanični delavnici. Že v meščanski šoli na Jesenicah je bil odličen učenec in je vse štiri letnike dovršil z prav dobrimi uspehi, prav tako pa so ga vsi predstojniki v tovarni smatrali za nadarjenega in ubogljivega fanta.

Danes dopoldne okoli pol enajste ure je imel s še enim delavcem opravka pri Martinovih pečeh. Sodelavec ga je poslal po lestvi pogledat, kam bosta pritrdila takozvani »flašencu«, ki naj bi jima bil v pomoč pri delu. Imre je tako storil in ko je bil na vrhu, je v istem trenutku privozil martinovski žerjav ter ga s takšno silo zadel v glavo, da mu je na mah odtrgal gornji del glave in je smrt takoj nastopila. V bližini se nahajajoči delavec Jože Dolžan je priskočil ter ponesrečenega zgrabil, ker bi sicer z viška padel v globino martinškega jarka.

Prepeljali so ga na dom in ga položili na mrtvaški oder. Pokopali ga bodo v petek popoldne na jeseniškem pokopališču.

Za prijaznim fantom žalujejo ne le njegovi starši, temveč tudi celokupno jeseniško delavstvo. Takšna je usoda tovarniškega trpinca, zjutraj

zdrav in rdečih lic na delo, opoldne pa mu že zvonijo koč mlrliči.

Počival v miru, predragi Imre. Svojem pa naše najiskrenejše sožalje. Tolazi naj jih Bog v tej veliki preizkušnji.

Troje ljudi z avtomobilom v prepadu

Zalosten zaključek vesele vožnje: avto v franže, ljudje v bolnišnico

Maribor, 8. januarja.

Studenci pri Mariboru so imeli danes popoldne svojo senzacijo. Vse predmestje je drlo skupaj proti Studenskem gozdu, kjer so videli posledice nenavadne nesreče. Globoko doli pod cesto, ki vodi nad Dravo mimo gostilne Novi svet proti Studenskem gozdu, so ležali ostanki podrtih lesene ute, med polomljenimi tramovi in deskami pa se je nahajal razbit dvosedezni osebni avtomobil znamke Ford. Izpod teli ruševin so z veliko težavo spravljali reševalci troje ljudi, ki so padli skupaj z avtomobilom v globino ter le po čudežu ostali pri življenju, dasi so strmoglavili skoro 50 metrov globoko. Nesreča se je odigrala na sledeči način:

Okoli treh popoldne sta se pripeljala solastnik tekstilne tovarne Oto Ehrlich iz Maribora in gostilničar Adolf Pesek iz Radvanje na Ehrlichovem avtomobilu v gostilno »Novi svet«. Ostala sta kako uro ter se ob štirih zopet hotela odpeljati v Maribor. Pregovorila sta gostilničarjevo ženo Katarino Klaneček, da je prisleda v avtomobil ter so hotela z njima peljati v mesto. Komaj pa je avto napravil nekaj metrov poti, že je prišlo do katastrofe. Cesta je na tem kraju precej ozka. Ali zaradi mokrote, ali pa zaradi tega, ker vozač ni bil čisto gotov, — namesto naprej, je avto krenil v stran, podrl ograjo ter se prekotatil po hudi, skoraj navpični strmini navzdol. Cesta leži kakih 50 metrov nad ozko ravnino, ki jo loči od Drave. V to globino je avto zdrčal, priletel pa je k sreči na streho lesene ute posestnika Uraniča. Uta se je sicer porušila, vendar je toliko zavrta pague, da so vsi trije vozači ostali pri življenju, dasi so dobili precej hude poškodbe. Gostilničar Pesek ima zlomljeno nogo ter notranje poškodbe, tovarnar Ehrlich in gostilničarka Klanečkova pa sta dobila rane na glavi ter pretrse požganov. K sreči je več ljudi opazovalo usodno vožnjo v prepadu ter so naglo prihiteli na pomoč ponesrečenecem, ki so obupno klicali na pomoč. Potegnili so vse tri izpod ruševin, naglo so bili obveščeni mariborski reševalci in v kratkem času so bili ponesrečenci že v bolnišnici. Avto se je popolnoma razbil.

Belgrad, 9. januarja, m. Davi se je vrnil semkaj vojni minister, armijski general Peter Živković, ki je, kakor znano, prebil božične praznike na Bledu.

Ljubljana

Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kraljice

Današnji rojstni dan Nj. Vel. kraljice-matere Marije so Ljubljancem počastili s tem, da so skoraj z vseh hiš razobesili zastave. V vseh cerkvah so se vršile predpoldne zahvalne službe božje.

Ob devetih je bila zahvalna služba božja v pravoslavni cerkvi. K tej službi božji so se zbrali zastopniki vseh civilnih in vojaških oblasti na čelu z banom g. dr. Markom Natlačenom in divizionarjem g. Nedeljkovičem. Poleg oficijelnih predstavnikov se je udeležilo cerkvenega opravila veliko občinstva pravoslavne vere.

Ob desetih je bila zahvalna služba božja v stolni cerkvi pri Sv. Miklavžu. Daroval je službo božjo stolni prost Ignac Naorah. Tudi te službe božje so se udeležili predstavniki vseh civilnih in vojaških oblasti z banom dr. Natlačenom, divizionarjem Nedeljkovičem ter mestnim županom dr. Juro Adlešičem na čelu. Bili pa so navzoči tudi predstavniki vseh samoupravnih, sodnih in kulturnih institucij.

Priključitev okoliških občin

Včeraj popoldne je sklical mestni župan dr. Juro Adlešič načelnike vseh mestnih uradov in mestnih podjetij na skupen sestanek, ki se je vršil na magistratu. Na tem sestanku so mestni načelniki razpravljali o vprašanju, kako čimprej likvidirati zaključne posle za priključitev okoliških občin k mestu. Bil je sestavljen načrt dela, po katerem bodo vsi posli končani v najkrajšem času.

Klavna živina iz okolice se bo morala klati v mestni klavnici

Poleg seje zdravstvenega odbeka obč. sveta in seje uprave mestne zastavljavnice je imela sinoči na magistratu svojo sejo tudi uprava mestne klavnice. Upravi načeljuje v smislu statutov vsakokratni župan. Sinočno sejo je vodil načelnik g. dr. Juro Adlešič. Za podpredsednika in poročevalca v občinskem svetu je bil izvoljen g. Musar. Predmet razprave so bili pred vsem predpisi o izvajanju zakona o klanju živine. Tozadevni predpisi določajo, da se mora vsa za klanje pripravljena živina klati v krajih, kjer so javne klavnice, izključno le v teh klavnicah. Ker ima Ljubljana svojo mestno klavnico, se je vsa v mestu Ljubljani za klanje namenjena živina klati v tej klavnici. S priključitvijo okoliških občin pa je ta obveza prešla tudi na področja teh občin. Zato bodo morali vsi prebivalci iz okoliških občin, ki so bile priključene mestu, odslej klati svojo klavno živino izključno le v mestni klavnici.

Maribor

Proslava rojstnega dne kraljice Marije se je vršila zelo slovesno. Poleg državnih poslopij so razobesila zastave tudi množična druga poslopja. Ob 9 je bila slovesna služba božja, ki jo je opravil škof dr. Tomažič. Prisostvovali so ji vsi predstavniki civilnih in vojaških oblasti ter mnogo ostalega občinstva.

Žrtve zagonetnega napada. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 56 letnega posestnika Franca Pekonja iz Selc pri št. Rupertu v Slov. goricah, ki je postal žrtev zagonetnega napada. Včeraj se je napotil v svojo viničarijo, v kateri živi njegova žena že nekaj mesecev in s katero se je omenjeni Pekonja nameraval ločiti. Imel je namen, da se z ženo ob tej priliki pogaja glede ločitve. Na poti v viničarijo pa je bil v nekem gozdiču napaden od njemu neznanim fantov. Ti fantje so ga tako pretepli, da je dobil zelo nevarne poškodbe. S kolom je dobil tudi tak udarec, da se mu je zlomila desna roka in nekaj reber. Napadalec so orožniki že izsledili ter zaprli.

Škrivnostna smrt novorojenčka

Celje, 8. januarja.

Pred dnevi je prejela orožniška postaja v Storah anonimno ovadbo, na podlagi katere je okrog 40 let stara Fani B. pred dobrim mesecem morala poročiti otroka, o katerem pa ni sedaj ne duha ne sluha. Na podlagi te ovadbe so orožniki iz Stor res zaslišali imenovano Fani B., ki je takoj priznala, da je res v omenjenem času, to je koncem meseca novembra, ponoči brez pomoči rodila dete ženskega spola, ki je bilo živo rojeno, ki je pa še tisto noč umrlo. Sama je takoj na to nekoliko iz strahu, nekoliko pa iz sramu pred ljudmi pokopala dete za hišo, v kateri je stanovala, v bližini pokopališča. Sama je nato tudi pokazala mesto, kjer je pokopala otroka, in kjer so orožniki pri nadaljnji preiskavi res našli zakopano že precej razpadlo in popolnoma dovršeno otroško trupelce ženskega spola.

Danes so v mrtvašnici na pokopališču v Teharjih obducirali truplo malega novorojenčka. Sodno-zdravniška obdukcija je ugotovila, da je bilo dete donošeno in da je otrok ob rojstvu živ. Obdukcija je ugotovila, da je verjetno, da je bil otrok nasilno zadusen, vendar pa ni izključeno, da je otrok sam izkrmavel. Kako se je stvar zgodila, bo mogoče pokazala nadaljnja sodnijska preiskava. V komisiji so bili sodnik gosp. Jereb, sodn. prip. gosp. Jereb, in kot izvedenec zdravniška celjske bolnišnice gg. dr. Bergant in dr. Podpečan.

Majhen požar v Celju

Celje, 8. januarja.

Danes okrog pol 10 popoldne se je vnela vsled preveč kurjene peči na Kr. Petra cesti v hiši dr. Negrija nasproti gostilne Gorenjak, kjer se nahaja mlekarina in biblioteka, lesena stena. Poklicani so bili gasilci, katerim pa skoraj ni bilo treba nastopiti, ker so požar že prej pogasili. Skoda znaša okrog 600 Din.

32 šiber v hrblu

Ptuj, 8. januarja.

Odkar je nastal med sosedoma Jurijem Šešerkom in Alojziju Dokli v Sovjaku v Sv. Juriju ob Ščavnici spor zaradi meje, živita oba v stalnih preprih. Te sovražnosti pa so dosegle svoj vrhunec te dni, ko se je Jurij Šešerko skril v zasedo ob poti, po kateri naj bi prišla Doklova. Ko je čez nekaj časa Doklova res prišla, je ne nadomada počil strel in Doklova je v mlaki krvi omahnila. Takoj so prihiteli sosedje, ki so preiskrbeli, da je bila Doklova prepeljana takoj v ptujsko bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da je zadela Doklovo v hrbet 32 šiber in je zato njeno stanje zelo resno. Strel je oddal Šešerko, ki je hotel nato pobegniti, a so ga orožniki pravočasno prijeli in odvabili v zapore ptujkega okrožnega sodišča.

Carigrad, 9. januarja. Turška vlada namerava zgraditi čez Bosporo ožino most. Dolg bo dva in pol kilometra.

Ljubljana danes

Koledar

Cetrtek: Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije; Julijan in Bazilij.

★

O Zagrebških madrigalistih piše belgrajska »Pravda«, da so sijajni pevci glasovno prav tako sijajno upeti, v intonaciji pa izredno čisti in sigurni. Vodi jih s pravim umetniškim zanosom njihov sopevec prof. zagrebške Akademije in skladatelj Mladen Pozaj. Opozorjamo na njihov spored, kakršnega v Ljubljani še nismo slišali pri nobenem vokalnem zboru in nam prinaša vrsto najstarejših svetovnih mojstrov zborovskega petja. Koncert bo v ponedeljek ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic od 30 Din navzdol v knjižarni Glasbene Matice.

Opozorilo. Na upravo policije prihajajo dnevno številne prošnje za sprejem v policijsko službo. Ker pa točasno ni nobenega praznega mesta in tega tudi ni pričakovati v doglednem času, se opozarjajo kandidati, naj te prošnje opuste in si ne delajo nepotrebnih stroškov.

Gledališče

DRAMA — začetek ob 20

Cetrtek, 9. januarja: *Moliere. Red C.*
Petek, 10. januarja: *Zaprto.*

OPERA — začetek ob 20

Cetrtek, 9. januarja: *Trubadur*. Gostuje tenorist dr. Maks Adrian. Red Cetrtek.
Petek, 10. januarja: *Zaprto.*
Sobota, 11. januarja: *Aida*. Red B.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Cetrtek, 9. januarja ob 20. uri: *Blodni ognji*. Poslovila predstava Vladimira Skrbinskega. Izven.
Petek, 10. januarja ob 20. uri: *Operno baletni večer E. Valjanjeve, I. Stupške in B. Pitata*. Izven.

Radio

(Izvirček iz radijskih programov)

Ljubljana: 18.40 Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič). 20: prenos iz Beograda.

Beromünster: 20. Koncert orkestra — Bratislava: 18.30 Koncert godbe Narodne garde — Brno: 21.10 Francoski večer — Bucearest: 19.15 Vokalni koncert — Dunaj: 19.10 Večerni koncert — Königsberg: 20.10 Mozartove skladbe — Leipzig: 16. Zivalske bajke; 20.10 Veseloigra »Seviljski brivci« — Luxembourg: 20.40 Koncert kvinteta — Milano: 17.15 Vokalni koncert — Palermo: 20.30 Koncert italijanske glasbe — Praga: 20.25 Pianinski koncert — Rim: 20.35 Koncert komorne glasbe — Strasbourg: 17. Program za mladino; 20.10 Schumanov kvintet za violino in citre — Stuttgart: 20.10 Mozartove kompozicije — Suisse Romande: 20. Evropski koncert — Toulouse: 19. Koncert simfoničnega orkestra; 20.50 Gledališki večer — Varšava: Slušna igra, domače pesmi.

Film

Theodor Loos,

ki igra eno glavnih vlog v nemškem filmu »Dekle iz Močevca« po istoimenskem romanu Selma Lagerlöf, ki ga imamo tudi v slovenskem prevodu.

10 milijard za kino

Znano je, da je najbolj strasten obiskovalec kina — Anglež. Pictures, angleški izraz za film, to je njemu vse. Ceturdi starejši ljudje zatrjujejo, da ne marajo za kino, vendar je več kot gotovo, da ga vsaj enkrat v tednu obiščejo, da o mladini niti ne govorimo.

Angleži vodijo zelo točno statistiko in ta pravi, da od družine štirih oseb dva prav gotovo zahajata v kino. Nič manj kot pet in dvajset milijonov vstopnic je prodanih zimskega teden. Da, celo že leta 1914, ko je bil film še takorekoc v povojih, je že nad deset milijonov tedensko posečalo kinematografe.

V poletju pade število kinoobiskovalcev na 11 milijonov v tednu, ko pa se približa jesen, takrat pa prične kinolastnikom pšenica zoreti. Seveda si tudi boljše filme prihranijo za zimsko sezono.

Okoli 40 milijonov funtov, kar bi bilo po naše deset milijard dinarjev, znosijo Angleži v kino na leto. Ker ima Anglija le nekaj nad 40 milijonov prebivalcev, bi torej znašalo na osebo 1 funt, ali 240 Din na leto.

Od tega pripade državnim blagajni na takšah najmanj pet milijonov funtov, ali eno milijardo in 200.000 dinarjev.

Razumljivo je, da vsak finančni minister rad popade takšno mastno kost in tudi angleški se je ne brani.

★

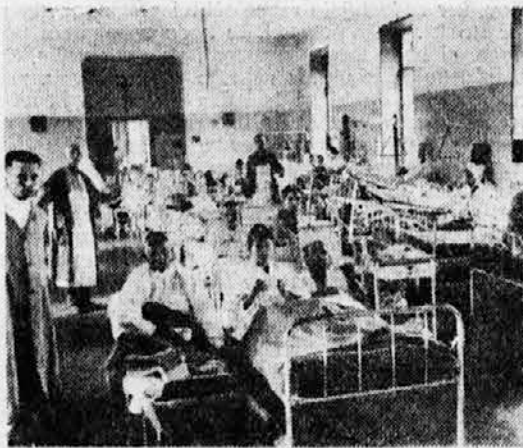
Anglež, ki je potoval iz Kaira proti piramidam, se je globoko oddahnil, čes, končno je vendar prišel v kraj, katerega še ni opazila civilizacija, kjer je še vse kot pred tisočletji in kjer ljudstvo živi svoje primitivno življenje. Arabca, ki mu je po navedenem grbo kamele, je vprašal: »Povej mi, dobri mož, kako pa je ime tvoji kamele?«
»Greta Garbo, gospod,« je povedal Arabec.

Naročajte

„Slovenski dom,“

Ljubljana dobi novo bolnišnico

Sinoči se je sestal k svoji prvi seji novi zdravstveni odsek občinskega sveta. Na tej seji je bil izvoljen za predsednika zdravstvenega odseka g. dr. Franc Debevec. Med drugimi stvarmi, ki jih je razpravljaval odsek, je gotovo najvažnejši sklep, s katerim je odsek v celoti osvojil dosedanje namero, da namreč mestna občina ljubljanska zgradi mestno občinsko bolnišnico.

Na kirurškem oddelku

Problem ljubljanske bolnišnice je eden izmed onih, ki najbolj živo posegajo v socialno in zdravstveno življenje ne samo Ljubljane, marveč vse njene širše okolice, posebno vse Gorenjske in Notranjske. Zato je rešitev tega vprašanja aktualna vse od časa, ko so prostori ljubljanske bolnišnice začeli postajati pretesni za sprejemanje tako velikega navala bolnikov iz vseh krajev Slovenije. V zadnjih letih pa so razmere v bolnišnici preslele vse meje in ljubljanska bolnišnica že nekaj časa ni več kraj, kjer se nudi bolnikom potreben mir in primerna zdravniška pomoč, marveč je to neurejen kolos, v katerem se bolniki stiskajo po posteljah, kjer zdravniško poskodbano pacienta umira drugi bolnik in kjer zdravnik radi fizične nemožnosti ne morejo nuditi bolnikom tega, kar jim more nuditi vsaka druga bolnišnica.

Vsa kronika ljubljanske bolnišnice iz zadnjih let kriči po razširitvi ali postavitvi nove bolnišnice. In tej najnujnejši ljubljanski potrebi hoče sedaj zadostiti mestna občina.

Po zakonskih predpisih mora vsaka občina, kjer se nahaja državna bolnišnica, prispevati primeren odstotek vzdrževalnih stroškov za to bolnišnico. Ni pa treba prispevati k vzdrževalnim stroškom za državne bolnišnice onim občinam, ki imajo lastne občinske bolnišnice. Mestna občina ljubljanska mora v smislu te zakonske odredbe plačevati k stroškom za vzdrževanje ljubljanske državne bolnišnice letno povprečno 900.000 Din. Ako postavi mestna občina sedaj svojo bolnišnico, odpade ta prispevek za državno bolnišnico. Nova mestna bolnišnica bi bila torej amortizirana v nekaj letih s tem, da se za njeno zgraditev porablja

letni prispevki za državno bolnišnico po 900.000 dinarjev.

Kakega pomena bi bila nova bolnišnica za mesto in za kraje, odkoder se zatekajo v ljubljanske bolnišnice pacienti, ni treba posebej poudarjati. V novi mestni bolnišnici bi bil predvsem urejen prepotrebni oddelek za kužne bolezni. Občina je namreč itak že obvezana, da zgradi bolnišnico oziroma oddelek za kužne bolezni. Poleg tega bo v novi bolnišnici osnovan interni oddelek, ki ga je mestna občina istotako primorana zgraditi. Ta dva oddelka bi naj bila prva, s katerima bi nova bolnišnica razbremenila dosedanje državno bolnišnico. Ker gre v sedanjih bolnišnici predvsem za prostorno razširitev, bo lahko ta bolnišnica — ker bo razbremenjena z zgraditvijo nove bolnišnice predvsem v internem oddelku in oddelku za kužne bolezni — razširila oddelke, posebno kirurškega, v prostorih, ki bodo razbremenjeni z ustanovitvijo nove bolnišnice.

Dasi bo občina v svoji režiji prvenstveno skušala zgraditi, kakor rečeno, interni oddelek in oddelek za kužne bolezni, bo obenem posvetila potrebno pozornost tudi možnosti zgraditve oddelka za jetične. Za zgraditev tega oddelka se bo občina obrnila na državo, da se tudi država udeleži zgraditve s primernim zneskom. Dalje bo občina stopila tozadevno v stik z odborom za postavitev spomenika kralju Aleksandru. Ta odbor, ki razpolaga trenutno menda že z nad 700.000 Din, bo dosegel svoj namen gotovo najbolje tako, da podpre akcijo, ki služi v splošni blagor ljudstva.

Bodisi da je zgraditev ljubljanske mestne bolnišnice še vprašanje enega ali dveh bodočih let,

Tako je skoraj vse leto

bodisi da je zgraditev pričakovati že v najbližji bodočnosti, je razveseljivo pri tem samo dejstvo, da se je končno našel forum, ki je resno podvzel vse potrebno, da se v slovenski prestolnici vendarle enkrat vzpostavi normalne razmere v najbolj kričečem socialnem primeru.

opravljajo, nimajo čuta za dostojnost zvanja Narodnega gledališča in nam brez oklevanja servirajo najbolj blazirane, v jedru in pojmovanju nezdružene stvari, ki jih gleda in jim navdušeno ploska tista povprečna, nerazsodna publika, ki bi ji Narodno gledališče moralo vzgajati okus.

Na dlani je, kaj smo s temi načelnimi izjavami hoteli zadeti. Če bo pa treba, pa načemmo tudi konkretno naš letošnji operni repertoar s tega stališča.

Naši proračuni

Banovinski

Proračunsko leto banovinskih proračunov poteka z 31. marcem vsakega leta. Zato je treba banovinske proračune še pred tem časom predložiti finančnemu ministru. Obenem pa je treba, da razpravlja o teh proračunih predhodno še banki svet, ki se bo letos sestal k zasedanju, kakor vse kaže, začetkom februarja. To bo obenem prvo zasedanje banovinskega sveta z novoimenovanimi možmi, ki jih je pred nedavnim postavil sedanjí notranji minister dr. Anton Korošec.

Zadnji tedni so v finančnem oddelku banske uprave posvečeni izključno pripravljanju proračunskega predloga. Kolikor nam je znano, ne bo novi proračunski predlog vseboval v primeri z dosedanjim nobenih bistvenih sprememb in bodo za podlago novemu proračunskemu predlogu služili dosedanjí. Predvsem je zanimivo vprašanje uvedbe kakih novih davčnih obremenitev ali razbremenitev. V tem oziru ni pričakovati nobenih novotarij, ki bi preživje posegale v naše splošno gospodarstvo.

Mestni

Tudi na magistratu so s polno paro pripravljali proračunski predlog, ki je v glavnem, v kolikor se tiče nekdanje mestne občine, že gotov. Niso pa še gotovi proračuni posameznih okoliških občin, ki so bile priključene k mestu. Kakor znano, proračuni nekaterih od teh občin niso bili v najlepšem redu in se le s težavo ugotavlja, koliko je bilo kje dejansko izdatkov in dohodkov. Sestava skupnega proračuna nove razširjene občine bo torej letos končana malo pozneje, kakor sicer.

Kakih bistvenih sprememb, posebno uvedbe novih davščin ali znatnega črtanja dosedanjih davščin tudi v mestnem proračunu ni pričakovati.

Umor petrovgrajskega trgovca

V soboto zvečer so doslej še neznani zločinci umorili petrovgrajskega tovarnarja mila Gezo Ambrozija. Po končanem delu, ko so se že vsi delavci in uradniki tovarnice odpravili domov, je ostal v svoji pisarni samo še lastnik. Nekaj minut po sedmi zvečer so mimoidoči potniki nenadoma čuli klice na pomoč in trenutek za tem je že prišel iz poslopja neki človek, ki se je kmalu za tem na cesti zgrudil. Sprehajalci so v ranjencu takoj spoznali tovarnarja Ambrozija in se predno so mogli ugotoviti, kaj se je prav za prav zgodilo, so opazili dvojce neznanec, ki sta v skokih bežela iz prostorov, kjer se je nahajala pisarna ter se spustila po cesti v beg. Gosta megle ju je izmaknila očem sprehajalcev, vendar so mogli opaziti kljub temu veliko belo liso, ki jo je imel eden izmed neznanec na svojem suknjiču. Policija je takoj sledila neznanecema, vendar je kmalu morala opustiti zasledovanje, ker se je neznanecema posrečilo v megli brez vidnih sledov pobegniti. Na-

padeni tovarnar, ki je imel 4 globoke rane, prizadejane z nožem, je bil prepeljan v bolnišnico, vendar je med potjo izdihnil, ne da bi prišel k zavesti in mogel dati policiji pojasnila, na podlagi katerih bi se dala identiteta morilcev ugotoviti. Policija je ugotovila, da se je med napadalca in žrtvijo vršila ogorčena borba, ker so v pisarni našli razmetane vse stole in mize in so sprehajalci pripovedovali, da so videli na enem izmed napadalcev na suknjiču veliko belo liso, ki je nastala od zidu. Sprva je policija pričela iskati morilce med tovarniškimi osebami, vendar je to opustila, ker se je pokazalo, da je pokojni tovarnar užival med delavstvom spoštovanje, prav tako je morala opustiti misel na roparski umor, ker so ostale vse stvari v pisarni nedotaknjene, enako blagajna, in tovarnarjeva denarnica. Po dosedanjih rezultatih preiskave je najbolj verjetna domneva, da gre za umor iz osvete, ne pa iz koristiljublja.

Sport

Dva, ki sta se umaknila

Thunberg, švedski drsalni mojster, je tudi ostareel in prepustil belo polje drugim. Slika ga kaže pri enem njegovih zadnjih nastopov.

Nurmi, finski rekorder na dolge proge, se je zaradi starosti umaknil s tekašča.

V znamenju petih krogov

Vse predpriprave za zimske olimpijske igre so že dokončane. Organizacijski odbor za olimpijske igre je vse pregledal in odobril. Vse je v polnem teku. Vstopnice za prireditve v Garmischu je prodanih že v predprodaji za okoli 300.000 nemških mark; računajo pa, da bodo na celotni vstopnici dobili pol milijona mark. Na največji prireditvi se računa na obe nedelji, 9. in 10. februarja. Računajo namreč na 70 do 80.000 ljudi. Zato je železniška uprava zgradila od Münchena do Garmische dvojno progo, da bo zmogla promet. Vozne cene so za Nemce znižane za 33%. Lufthansa je znižala vozno za 20%. To znižanje bo pa veljalo samo za one, ki se ob odhodu z doma izkažejo z vstopnico, ob odhodu z olimpijskih iger pa z olimpijskim žigom.

Izločilne tekme na Finskem

V nedeljo in na ponedeljek so v Tampere na Finskem bile izločilne tekme med olimpijskimi kandidati za Garmisch v hitrostnem drsanju. Dosegli so naslednje rezultate:

500 m: Rufo, 45,9 sekund
1500 m: Vasenino, 2:20,6
5000 m: Ojola, 8:55,8
10.000 m: Hennum, 19:17,9.

Drsalne tekme v Oslu

Iste dni so bile tudi v Oslu izbirne tekme norveških hitrostnih drsalcev. Zanimivi so rezultati teh severnjakov, ki bodo v Garmisch-Partenkirchen-u igrali brez dvoma največjo vlogo. Tudi sedaj je zmagal v izbornem času Ivan Ballangrud, svetovni prvak v letu 1926 in 1932. Njegovi rezultati na 1500 m: 2:22,4, na 10.000 m: 17:10,9.

S skoraj prav tako dobrimi časi, z razliko 2,3 sekund, so se za njim plasirali še Haraldsen, Mathiesen, Eagenstangen, Wangberg, Staksrud in Krog, ki bodo zastopali norveške barve v Garmischu.

Čehoslovaški smučarji in tekmovalci

Tudi na Čehoslovaškem je startalo v Seifenbachu 36 tekačev, ki pridejo v poštev za Garmisch-Partenkirchen. V teku na 18 km, ki se je vršil v trojni rundi po 6 km, so zmagali:

1. Berauer v času 1:00:51,8.

2. Musil v času 1:01:9.

Naša znanca iz jugoslovanskega prvenstva sta se plasirala: Novak na 6. mesto s časom 1:05:14 in Simunek na 10. mesto s časom 1:06:16.

Norveški predlog

Norvežani so predlagali, naj bi se uvrstilo v program olimpijskih iger tudi hitrostno drsanje za dame. Računajo, da bi se prijavilo 8 do 10 držav, vendar bo pa ta želja ostala samo želja, kajli program za olimpijske igre je že zaključen.

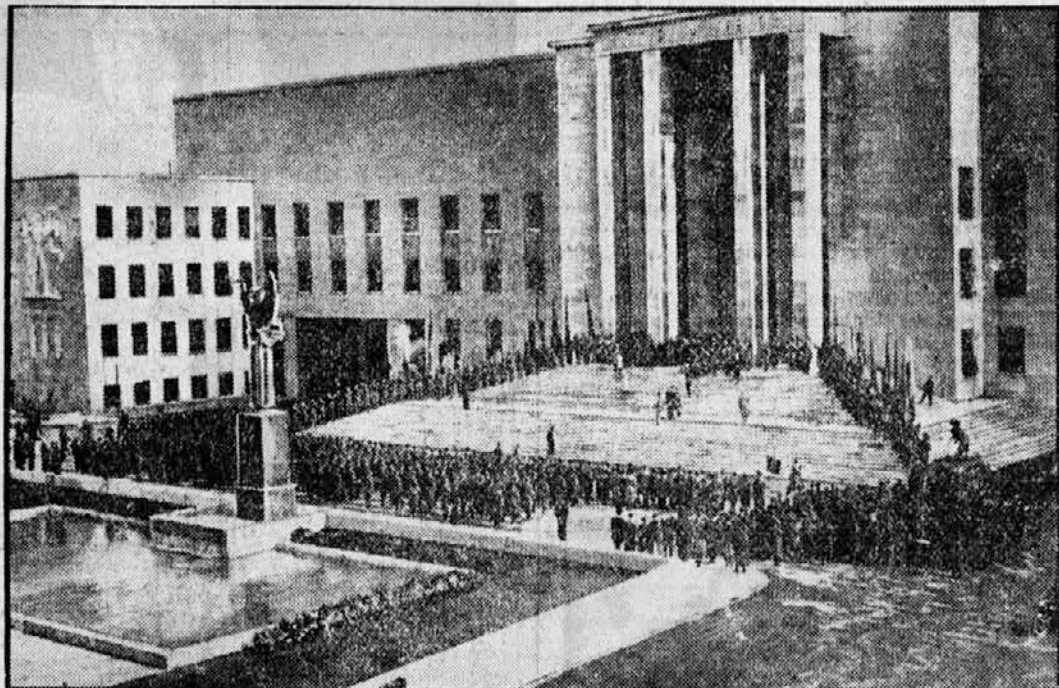
Kolajne za Italijo

Legrange, ravnatelj velikega francoskega športnega lista »Auto«, je v znak simpatij do Italije poslal italijanskemu olimpijskemu odboru svoje žulte kolajne in druge športne trofeje.

Univerzitetno mesto v Rimu

Od povojnih let sem se je neprestano večalo število onih, ki so prihajali zajemat novo učenost na rimske univerze. Zaradi tega je bilo treba začeti misliti na to, kako bi se povečali prostori na rimskih univerzah. Ker staro papeško vseučiliško poslopje »La Sapienza« že davno ni več zadostovalo za sprejem vseh slušateljev, so se morala ponovno postavljati poslopja, ki so bila sicer namenjena za potrebe vseučilišča, pa so bila radi svoje oddaljenosti zelo neprikladna. Ker pa je število vseučiliških dijakov medtem preseglo 6000 oseb, so se v Rimu končno odločili, da zgradijo novo vseučil-

sko poslopje, ki ga je pred nedavnim otvoril italijanski ministrski predsednik Benito Mussolini. Nova univerza nosi ime »Studium Urbis«. Zgrajena je bila v treh letih in je obogatila sliko Rima z posebnim svojevrsnim poslopjem.

Novo italijansko univerzitetno mesto v Rimu

liško poslopje, ki ga je pred nedavnim otvoril italijanski ministrski predsednik Benito Mussolini. Nova univerza nosi ime »Studium Urbis«. Zgrajena je bila v treh letih in je obogatila sliko Rima z posebnim svojevrsnim poslopjem.

Cel kompleks stavb

Univerzo ne tvori samo eno poslopje, marveč cel kompleks stavb, ki tvorijo nekak mestni del za sebe. Ta mestni del imenujejo »univerzitetno mesto«. V tem univerzitetnem mestu so sedaj združene vse fakultete, po številu 11 z 12.000 slušatelji. Temu primerno so zgrajene velike predavalnice in ostala uprava. V rektorskem poslopiju obsega samo avla 850 kvadratnih metrov z 3000 sedeži; v posameznih institutih pa so predavalnice s prostori za 500 dijakov. Sam kemični inštitut razpolaga z laboratorijem, v katerem more istočasno delati 900 slušateljev. Najbolj monumentalna pa je glavni vhod s svojimi šestimi močnimi in umetniško zgrajenimi stebri.

170.000 kv. m. površine

Jedro novega univerzitetnega mesta tvori areal, ki obsega 170.000 kvadratnih metrov. Skozi vodi

Francozi iščejo zaščitnika za radio

Dnevnik »L'Intransigeant« je začel z veliko akcijo, ki si je zadala za cilj, najti svetnika — zaščitnika za radio. V Franciji ima vsako posamezno društvo, več kot kje drugje na svetu, svojega zaščitnika: časnikarji sv. Franca Saleskega, avtomobilisti sv. Kristola, v čigar imenu blagoslovljajo vsako leto nova vozila, pa naj bodo to tovorni, otroški, reševalni avtomobili ali avtobusi. Tudi zrakoplovci imajo že nekaj let sem dvojce zaščitnikov: Našo Ljubo Gospo iz Loreta in Našo Ljubo Gospo iz Platina. List predlaga za zaščitnico za radio »Našo Ljubo Gospo Dobrih Vestí«. Prvič zato, ker radio razširja dobre vesti, drugič pa zato, ker stoji cerkev Naše Ljube Gospe Dobrih Vestí na Velikem Boulevardu v sredini časopisne četrti in se zaradi tega, ker časopisje v vedno večji meri uporablja radio za svojo poročevalsko službo (radijska oddajna postaja Paris-Radio-Cité je namreč last tega lista). Poleg imenovane cerkve stoji tudi državna radiofonska šola. Kot praznik predlaga list 25. marec, dan Marijinega Oznanjenja, kajti radio oznanja svet mnogo novega.

U 38

Pustolovščine nemške podmornice v svetovni vojni

Iz cevnega nastavka pa je udrla voda v za pest debelen curku. Ta curek pa je zadel stikalno ploščo. S silovito silo je vrela voda v centralo in jo polnila.

Luč v podmornici je ugasnila.

Obdala nas je črna tema, v to temo pa je monotonno vrela morska voda.

Trenutek sem premišljal: ali na pokličem možstvo na svoja mesta, da se dvignemo na površje? Toda možstvo se ni tako vajeno nove podmornice, da bi se znalo takoj razgledati v temi.

Medtem, ko sem razmišljal, sem se priplazil v kot, kjer sem vedel za zasilno luč. Bila je to akumulatorska svetilka. K sreči sem jo takoj našel in njeni slabotni žarki so trepetali po centrali.

Ta trenutek se mi je nudi strahen prizor. Iz cevnega nastavka je še vedno bruhala voda na stikalno cev in poleg curka je stal povsem mirno gospod Kögler in držal svojo roko ob senčih, kot bi premišljal. Tako je stal popolnoma nepremično poleg vodnega curka, ki bi nam vsem mogel prinesiti pogin. Prizor me je tako presenetil, da sem stal kot vkovan in se niti ganiti nisem mogel. Končno sem se vendar zdramil.

»Kögler,« sem ga poklical.

Dvignil je levo roko in si jo položil na ustnice, čes, naj molčim.

Voda je bruhala z vso silo.

Končno se je Kögler mirno sklonil, segel v omrežje cevi za globlinskim krmilom in zavrtel neki ventil.

Vodni curek je takoj upadel in izginil.

Inženjer se je zravnil in se mirno nasmehnil.

Meni pa ni bil prizor prav ni smisel! Še danes, po tolikem času, se ne morem nasmehnuti, če se spomnim na ta dogodek.

še izzamemo veliko Sironijevo fresko v ozadju avle. Ta freska velja za najboljšo delo sodobne slikarske umetnosti.

Dijaški dom

Za rektorskim poslopijem, v katerem se nahaja tudi 4000 zvezkov znane aleksandrijske biblioteke, stoji dijaški dom, ki ima 150 opremljenih sob in restavracijo z 500 sedeži. Samo po sebi razumljivo je, da so našli v novem univerzitetnem mestu dovolj prostora tudi za sportna igrišča in — kar je v Italiji samo po sebi razumljivo — tudi vojašnico z fašistično milico. V ozadju je končno še poslopje z klubskimi lokali za univerzitetne uslužbence. V novem mestu je namreč zaposlenih 1600 oseb. V ostalem je to poslopje izpopolnjeno s prostori za čitalnice, posvetovalnice, dalje z telovadnicami in modernimi bazeni.

Na dan po otvoritvi novega univerzitetnega mesta je bil podeljen na univerzi že tudi prvi častni doktorat za numismatiko, in sicer italijanskemu kralju.

Novo univerzitetno mesto v Rimu je danes gotovo brez primere v vsej Evropi.

Ledolomilec Čeljuskin pri dehu

Kaj bi bilo, če bi midva s Köglerjem takrat ne bila v centrali in bi bila z drugimi vred odšla k počitku? Ta misel me še danes preganja v snu.

V globini starih metrov ima voda štiri atmosfere pritiska. Curek, ki je bruhal iz cevnega nastavka, je bil tako močan kot curek pri vodometu, v čigar cev bi pritiskala voda iz štirideset metrov visokega vodnega stolpa.

Cudovit je bil tedaj inženjer Kögler, ko je mirno stal poleg vodnega curka in razmišljal, kaj naj stori.

Bilo je to edino možno obnašanje, ki se spodobilo možu — znanstveniku v taki navidezni zmedli.

»Podmornica 38« v sončnem Sredozemskem morju

Vojna se je nadaljevala že drugo leto. Bil sem v poslopiju admiralnega štaba v Berlinu in sem se prijavil za sprejem pri načelniku štaba, admiralu Holendorfu.

Poslopje je bilo gosposko, mirno in veliko. Oddaljeni koraki straže so odmevali po hodnikih, sicer pa je vladal popoln mir. Tu so vztrajno in neumorno delovali možgani pomorske vojne.

Načelnik admiralnega štaba je bil zelo ljubezniv z menoj.

Zdaj nisem bil več nesrečni poveljnik »Podmornice 34«, s katerim je tako neprijetno govoril princ Henrik, temveč povsem drug človek. Medtem, ko sem bil poveljnik »Podmornice 38«, sem že nad stotisoč ton angleške mornarice potopil v morje angleških vod.

»Želel bi v Sredozemsko morje, ekscelenc«, »Ni mogoče, Valentin«, je štirim podmornicam smil dovolilo plovbo v Sredozemsko morje.

Vožnja sama traja trideset dni — to se pravi, trideset dni vas ne bo v Severnem morju, kar pomeni trideset dni izgube. Od onih starih podmornic pa niti ena ni dosegla takega uspeha.

Umetna nafta

Motorji neusmiljeno žro tekoče kurivo. Vsi petrolejski vrelci v Zedinjenih državah bodo izčrpani 20—30 let pozneje. Brez nafte bi bila obsojena na smrt vsa industrija, avtomobilski in letalski promet. Tehnika se mora pobrigrati za umetno nadomestilo porabljenih naravnih zalog. Glavni sestavni deli nafte so poleg kisika, dušika, žvepla — ogljik (81 do 88 odstotkov) in vodik (10—14 odstotkov). Premog, ki vsebuje pred vsem ogljik in vodik, pomeni za izdelovanje umetne nafte najprimernejšo snov, ker zadostujejo razpoložljivi premogovniki za več sto let. Naši polonci, če bodo ostali brez premoga, si bodo morali pomagati na drug način. Sedanja tehnika je ubrala najlažjo pot in dovaja premogu vodik, da bi na ta način oblikovala kemični vsebini naravne nafte primeren umeten ogljikov vodik. Ta postopek se imenuje po izumitelju Bergiusu. Nobelovem odklovcu, in je skoraj 15 let star. Dobil je industrijski pomen od leta 1932. Takrat so postavili Nemci tovarno v Ludvigshafnu, ki sedaj predeluje v nafto po 20 ton premoga dnevno. Istčasno je pričela delovati na istem področju anglo-ameriška skupina sira Alfreda Monda, Shella in Standard Oila. Londonski parlament je sprejel leta 1934 zakon o prednosti umetnega motornega kuriva angleškega izvora. Dne 15. oktobra lanskega leta je pričela obratovati tovarna v Billinghamu, ki je takoj zasenčila nemško konkurenco. Oddaja sedaj do 150 tisoč ton umetne nafte letno. Oprani premog se stoltce v prah ter pomeša s kamenim oljem, ki ga izloči v milino. To pod pritiskom 250 atmosfer z vodikom prepejeno testo se spremeni pri 450 stopinjah Celzija v tekočino. Slednja se očisti in se zgneto v tanke, zasidrane na reki Teesi. Vsake štiri tone premoga dajo eno tono umetne nafte. To je nemara največja praktična zmaga sodobne kemije.

Insignije nemških cesarjev

Pri prenovitvenih delih v cerkvi sv. Duha v Nürnbergu so pred nekaj dnevi odkrili eno izmed stenskih polic, o kateri so že prej trdili, da so bile v njej stotletja shranjene svetne insignije cesarjev svetega rimsko-nemškega imperija.

Tradicija in zgodovinska poročila, ki so se prenašala od rodu do rodu, so vedela o teh dragocenostih povedati ne samo, kje so shranjene, temveč so navajala tudi še druga zgodovinska dejstva s tem v zvezi, ki so jih najdbe vse do zadnjega potrdile. Vse cesarske insignije, kronski zaklad prvega nemškega rajha, je cesar Sigismund v letu 1424 za večne čase izročil mestu Nürnbergu v shrambo. Mestni očetje so takrat vse te dragocenosti zaprli v cerkvi sv. Duha, kjer so ostale stotletja, dokler jih niso iz strahu pred Francozi leta 1796 prenesli na Dunaj. Teh dragotin je dvojce vrst. V prvo spadajo razne relikvije, v drugo pa vladarske insignije.

Hitler ve pravo ceno...

Vladarske insignije so pomenile zunanji izraz moči in oblasti cesarja svetega rimsko-nemškega imperija narodnosti. Tak je bil namreč službeni naslov nemških cesarjev, ki so od Karla Velikega dalje vladali tudi Italiji z Rimom vred. Rim je bil sedež vrhovnega poveljarja katoliške cerkve — zato večino in sveto mesto, odkoder so si ta vzdevek izposodili za svoj naslov tudi nemški cesarji. Vladarskim in-

Turkestanski menihi

Elektr. krematorij v Leningradu

V Leningradu so začeli s pripravljalnimi deli za zidavo prvega električnega krematorija v SSSR. Proces sežiganja mrličev bodo v Leningradu popolnoma elektrificirali. Za začetek bo imel krematorij le nekoliko električnih peči.

signijam spadata oba meča, meč sv. Mavricija in meč Karla Velikega. Kakor znano, so mestni očetje v Nürnbergu lansko leto na državnem zboru hitlerjanske stranke poklonili Hitlerju kot dar mesta točno kopijo tega cesarskega meča. Nadalje spadajo k vladarskim insignijam še krona, žezlo, več vladarskih jabolk, dvojce zlatih ostrog in dragoceni ornat, ki ga je cesar nosil ob svojem kronanju.

Relikvije, ki so spadale med cesarske dragocenosti, so dali takratni mestni očetje spraviti v posebno v ta namen napravljeno srebrno skrinjico, ki so jo obesili na strop kora v imenovani cerkvi, vladarske insignije pa so shranili v kapeli, v zgornjem delu zakristije.

Ko so pred dobrim četrletjem pričeli s prenovitvenimi deli v tej kapeli, so se med drugim lotili tudi prenovitve stenske police, ki je bila vdolana v okensko odprtino. O tej polici, ki je bila obdana z železnimi okovi, zaklenjena z dvema težkima ključavnicama, so trdili že od leta 1902, ko so prvič prenavljali cerkev, da so se v njej shranjevale insignije.

Pričakovanja izpolnjena

Pod debelim ometom so najprej našli na polici zanimivo slikarico, ki predstavlja svojevrsten okras iz tedanje dobe. Posebno pozornost vzbujajo izredno precizno in umetniško izdelani okrasni, masivni način zidanja in neverjetno močne zaporne naprave, ki so dale slutiti, da so se v teh prostorih nahajale vladarske insignije prvega rajha več stoletij. Ta zaključek podpira tudi dejstvo, da je način ponazoritve obeh angelov v nekaterih ozirih enak predstavi angela, ki je vdolna na dnu skrinjice, v kateri so shranjevali relikvije, ki so bile istotako del insignij.

Simionija Čeljuskincev

Skladatelj V. V. Nebolsin je dovršil svojo drugo simfonijo, ki ji je nadel ime »Simfonija Čeljuskin«. Kompoziral jo je eno leto in pol. Ima štiri dele. Prvi del opisuje sever, drugi pot ekspedicije in propad tretji del se bavi z življenjem brodolomcev na ledeni plošči, četrti pa predstavlja triumfalen povratek Čeljuskincev v Moskvo.

Več mednarodnih izvedencev govori na hodniku palače Društva narodov o najstarejšem poklicu na svetu. Pravnik reče: Mi smo nedvomno prvi. Mar ni nastala prva kazenska pravda že takrat, ko je umoril Kajn brata? — Kirurg odvrne: Tisto že, a ne pozabite, da je bila ustvarjena Eva iz Adama in Eve. To je bila prva operacija. — Arhitekt doda: Vendar je bil oblikovan svet iz kaosa, še preden je bil ustvarjen človek. Torej je naš poklic najstarejši. — Diplomati, ki gre mimo, se za trenutek ustavi in zamisljeno pripomni: Imate prav, gospodje, kaos je bil najprej, in smo ustvarili kaos mi, diplomati.

Ne morem prevzeti odgovornosti za to pot še za peto podmornico.

To je bilo tako jasno in logično povedano, da sem se moral vdati. Moral sem se. Toda kljub temu me je vlekel v Sredozemsko morje, preveč me je zamikala ta pot!

Morda vsakega Nemca enkrat v življenju prevzame kopnenje po jugu, to vedno znova prevarano upanje severnjaka, da bi se pod sončnim in sinjim južnim nebom čim bolj približal zmislu življenja.

Moral sem se torej ali zasukati na peti in pokopati vse svoje upe na Sredozemsko morje ali pa na jasno načelnikovo odločitev dati še jasnejši odgovor.

Odgovoril sem mu torej:

»Ekscelenc, zagotavljam vas, da bom že na samem potu tja potopil petdeset tisoč ton.«

»Kako mi morete dati takšno zagotovilo, Valentin?«

»Dajem ga vam, ekscelenc!«

Načelnik je nekoliko zaprl oči, nato je povabil trepalnice, mi ponudil roko preko mize in rekel:

»Smrte odpluti, toda zdi se mi, da do petdeset tisoč ton le ne boste prišli.

Bil sem presrečen, da bi najrajši ponorel kot otrok, kadar ga doleti izredna sreča. Bilo mi je, da bi kaj razbil ali strl ali storil kakršnokoli neumnost. Nasmejati sem se in rekel načelniku:

»Kaj bo z nami, poveljniki podmornic po končani vojski, ekscelenc? Ali si ne bi smeli že sedaj kjerkoli poiskati primernih mest?«

»Kaj bi pa želeli postati, Valentin?«

»Guverner Kapske kolonije — to bomo vendar vzeli Angležem iz rok.«

Načelnik se je smehljaj.

»Pojdite zdaj, Valentin,« mi je rekel, in pogumno na delo! Jaz bom že poskrbel, da postanete guverner!«

Bili smo spet v Kielu in se pripravljali na pot. Moje možstvo seveda o tem še ni smelo ničesar zvedeti. Toda vsem se je vendarle zdelo, da bo nekaj posebnega. Najprej so to zasledili po preureditvi topov na podmornici.

Ko je odšla »Podmornica 38« na svoje prvo potovanje, je imela samo osem torpednih krogel in dve strojnici. Toda strojnice so bile bolj za strah. V prvi polovici vojne smo se čedalje bolj pričepili, da le topovi pomorejo podmornici do uspešne borbe. Večji del trgovinske vojne je bila gusarska vojna. Seveda je bilo mogoče tudi s strojnico ustrašiti trgovsko ladjo, a strel iz topa je bil mnogo bolj učinkovit.

Prvi top, ki so ga postavili na »Podmornico 38«, je bil kratek, 8,8 cm-ski top; postavili so ga za poveljniški stolp. Toda postavljen je bil zelo neprikladno. Če smo zasledovali nasprotnika, smo se morali vedno obrniti, če smo hoteli ustreliti, ker nam je bil poveljniški stolp napoti. Kljub temu pa smo s tem topom na svoji poti po Irskem morju v treh dneh potopili pet in sedemdeset tisoč ton.

Način tega boja je bil precej priprost, vendar zelo zamuden.

Po zapovedi naše vlade nismo smeli uničevati tudi trgovskih ladij, kot smo predlagali poveljniki podmornic. Če bi bilo po naše, bi bili mi s podmornicami zaprli Anglijo krog in krog in bi bili potopili vse do zadnjega, kar bi nam bilo prišlo nasproti. Svoje delo bi bili lahko nadaljevali tudi ponovi in Anglija bi gotovo ne bila dolgo, vzdržala v naših kleščah. Prisiljena bi bila skleniti mir.

Toda takrat nas niso hoteli poslušati.

Vlada nam je zapovedala, vsako ladjo, ki bi jo srečali, temeljito preiskati. Šele, ko se popolnoma prepričamo, da je nevtralna zastava na njej le navidezna, da vozi na krovu tihozaprsko blago ali da je sicer v službi sovražnikov, jo smemo potopiti.